

Risk- och konsekvensanalys - utbildning för nyanlända 18 - 20 år

Aktuellt läge

Barn- och ungdomsnämnden har 2016-12-14 givit Barn- och ungdomskontoret i uppdrag att ta fram en konsekvensbeskrivning i enlighet med Kommunstyrelsens förslag gällande vad beslutet innebär kopplat till den nya lagstiftning som väntas innebärande att asylsökande ungdomar får tillfälligt uppehållstillstånd under studietiden. Dessutom skall konsekvensbeskrivningen innefatta en kartläggning av vad som händer om de elever som ärendet avser inte erbjuds utbildning.

Bakgrund till beslutet

Bakgrund till beslutet är att ungdomar med uppehållstillstånd som fyllt 18 år som inte är behöriga till gymnasieskolans nationella program enligt lag visserligen har rätt att påbörja SFI, där åldersgränsen är 16 år, men inte rätt att påbörja en utbildning på gymnasieskolans introduktionsprogram. De har inte heller rätt att påbörja utbildning inom kommunal vuxenutbildning eftersom skollagen föreskriver att den är förbehållen de personer som fyllt 20 år.

Riksdagen har sedan tidigare fattat beslut om att SFI inte längre är en egen skolform utan numera är en del av vuxenutbildningen. Syftet var att främja att elever som studerar på SFI och har förutsättningar för det samtidigt skall kunna studera även andra ämnen inom vuxenutbildningen, för att på så sätt korta tiden för att etablera sig i Sverige.

Mot bakgrund av ovanstående kan Riksdagens intention inte efterlevas fullt ut eftersom det uppstår ett glapp i lagstiftningen för de personer som innan 18 års ålder inte påbörjat ett introduktionsprogram och som inte heller är behöriga att påbörja ett nationellt program inom gymnasieskolan. Huvudmannen kan dock besluta att ändå finansiera utbildning för denna grupp inom ramen för antingen gymnasieskolans introduktionsprogram alternativt SFI inom ramen för vuxenutbildningen.

När det gäller asylsökande ungdomar som är 18 år eller äldre när de söker asyl i Sverige har denna grupp inte rätt att studera vare sig SFI eller inom kommunal vuxenutbildning. Huvudmannen kan dock besluta att ändå finansiera utbildning för denna grupp inom ramen för antingen gymnasieskolans introduktionsprogram alternativt SFI inom ramen för vuxenutbildningen.

Ny lagstiftning

Regeringen har aviserat att man avser förändra lagstiftningen på ett sådant sätt att personer som studerar på gymnasial nivå skall beviljas tillfälliga uppehållstillstånd under studietiden. Ett sådant tillstånd skall beviljas om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år, studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning och inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Upphållstillståndet skall vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument. Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

Den som vid första prövningen av sin asylansökan har beviljats ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå på grund av studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, därför att det saknas ett

ordnat mottagande i hemlandet ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon är under 25 år, studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan och inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om uen asylsökande är alternativt skyddsbehövande eller annars skulle ha beviljats uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter skall uppehållstillståndet dock gälla i 24 månader. Ett sådant uppehållstillstånd kan bara beviljas en gång. Förslaget till lagändring väntas träda i kraft vid halvårsskiftet.

Riskbedömning

"Barn- och ungdomsnämnden ger barn- och ungdomskontoret i uppdrag att ta fram konsekvensbeskrivning i enighet med kommunstyrelsens förslag, dvs vad beslutet innebär kopplat till den nya lagstiftning som väntas innebärande att asylsökande ungdomar får tillfälligt uppehållstillstånd under studietiden."

Konsekvensen av de aviserade lagförändringarna kommer sannolikt att innebära att antalet asylsökande personer i åldern 16-25 år som får avvisningsbeslut kommer att minska drastiskt, vilket kommer att få till följd att det höga elevantalet på introduktionsprogrammet kommer att bestå och troligen öka under överskådlig tid framöver. Lokalsituationen för verksamheten är i dagsläget ansträngd, vilken riskerar att förvärras som en följd av att elevantalet ökar. Ett ökat elevantal kräver också fler lärare och medför ökade kostnader för läromedel, materialkostnader, mat, städning, busskort och elevdatorer med mera.

Om Barn- och ungdomsnämnden därtill beslutar att asylsökande ungdomar mellan 18-20 år som inte sedan tidigare studerar på introduktionsprogrammet skall få göra det, eller få börja studera på SFI inom ramen för vuxenutbildningen riskerar antalet personer ur denna grupp som söker sig till Hylte kommun att öka, vilket i sin tur sannolikt leder till att fler personer kommer att få temporära uppehållstillstånd.

Detta kan innebära att verksamheten behöver expandera ännu mer än vad som blir fallet med hänsyn till de aviserade förändringarna av lagstiftningen. I det fall Barn- och ungdomsnämnden skulle välja att låta dessa elever påbörja sin utbildning på SFI inom ramen för vuxenutbildningen riskerar kön till SFI att förlängas och arbetet med att korta kön kommer att ta längre tid.

Om Barn- och ungdomsnämnden beslutar att ungdomar med uppehållstillstånd som är mellan 18-20 år som inte sedan tidigare studerar på introduktionsprogrammet skall få göra det, eller få börja studera på SFI inom ramen för vuxenutbildningen riskerar även antalet personer ur denna grupp som söker sig till Hylte kommun att öka. Konsekvenserna av detta har liknande effekter som de som redovisats ovan.

"Barn- och ungdomsnämnden ger barn- och ungdomskontoret i uppdrag att ta fram en konsekvensbeskrivning för vad som händer om de elever som ärendet avser inte erbjuds utbildning."

I det fall Barn- och ungdomsnämnden beslutar att inte erbjuda utbildning på introduktionsprogrammet alternativt SFI inom ramen för vuxenutbildningen till ungdomar med uppehållstillstånd som är mellan 18-20 år och som inte sedan tidigare studerar riskerar detta att innebära att deras tid för att etablera sig i Sverige förlängs. Vidare finns ökad risk för att individer i denna grupp måste söka försörjningsstöd för att klara sitt uppehälle, om de inte lyckas finna ett arbete och kan försörja sig själva.

Det är av stor betydelse för kommunen att denna grupp har meningsfull sysselsättning, inte minst för enskilda individers eget välmående, men också ur samhällsynpunkt. Om den berörda gruppen inte

erbjuds utbildning kommer det sannolikt att innebära att kommunen behöver öka sina resurser till arbetet med det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar mellan 16-19, som innebär att kommunen är skyldig att löpande hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som inte fullgjort sin gymnasieutbildning är sysselsatta, för att kunna erbjuda dem lämpliga åtgärder som är individuellt utformade.

Ekonomi

"Beskrivning av vilka "integrationsmedel" avses i begäran ska även göras, samt hur många elever avser barn- och ungdomsnämnden ge utbildning för 82 000 kr per år och även vilken typ av utbildning avses i beslutet?"

Nämndens uppdrag till kontoret innefattade även att redogöra för vilka medel som skall användas för att finansiera ett beslut om att ta emot ungdomar i åldern 18-20 år inom ramen för introduktionsprogrammet eller SFI inom ramen för vuxenutbildningen. Därtill skulle kontoret redovisa hur många elever Barn- och ungdomsnämnden avser ge utbildning för 82 000 kr per år.

Kontoret konstaterar att kostnaden för mottagandet av en elev till introduktionsprogrammet uppgår till 82 000 kr per år, och att hur stor kostnadsökningen blir beror på vilket av ovanstående alternativ nämnden väljer att bifalla. Den totala kostnadsökningen är svår att uppskatta då det inte är möjligt att förutsäga hur många individer som kommer att tillkomma.

Om nämnden skulle tillåta asylsökande ungdomar att studera kommer sannolikt kostnaderna öka ännu mer än vad som blir fallet om nämnden endast tillåter de ungdomar att studera som redan har uppehållstillstånd.

I det fall nämnden väljer att inte bifalla något av ovanstående kommer kostnaderna endast att öka som en konsekvens av att färre personer får avvisningsbeslut på grund av den ändrade lagstiftningen och att de individer i åldersgruppen 18-19 år med uppehållstillstånd som inte tidigare studerar kommer att erbjudas plats på introduktionsprogrammet.

*Juha Rankinen
Rektor
Hylte Gymnasieskola och Vuxenutbildning*